

*Azərbaycan xalqının özünü, öz dövlətini qoruya
bilən əsgərləri, zabitləri, ordusu var.*

Heydər ƏLİYEV

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZIRLIYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır 16 dekabr 2020-ci il № 86 (2504) Qiyməti 30 qəpik

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva ümummilli lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər

Müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, dünya şöhrətli siyasi xadim, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin vəfatından 17 il keçir. AZƏRTAC xəbər verir ki, dekabrın 12-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Faxri xiyabana gələrək xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin məzarını ziyarət ediblər. Prezident İlham Əliyev Ulu Öndərin məzari önungə əkili qoydu. Azərbaycanın Dövlət Himni səsləndirildi.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ulu Öndərin ömür-gün yoldaşı, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da məzari üzərinə gül dəstələri qoysular.

Görkəmli dövlət xadimi Əziz Əliyevin və tanınmış həkim-alim Tamerlan Əliyevin də xatirələri yad edildi, məzarları üstünə gül dəstələri düzüldü.

Vefatından sonra xalqın yaddaşında qalmaq hər kəsə nəsib olmur. Xalq yalnız sevdiklərini yadda saxlayır və yaşadır. Ulu öndər Heydər Əliyev misilsiz xidmətlərinə görə hər zaman Vətəni, xalqı üçün əziz olaraq qalacaq. Çünkü

qeyri-adi şəxsiyyəti, siyaset və dövlət xadiminə xas olan böyük istədəti ilə fərqlənən, xarizmatik lider olan bu dahi insan öz nəcib əməlləri ilə hələ sağlığında ikən tarixin yadlarında əbədiyətmiş, canlı əfsanəyə çevrilmiş ən böyük azərbaycanlıdır.

Ümummilli Liderin hakimiyətə qovuşmasının 17-ci ildönümü bu dahi şəxsiyyətin ən böyük arzusunun - işğal altında torpaqlarımızın azad olunması ilə nəticələnən şanlı Qələbəmizin sevincini qeyd etdiyimiz bu tarixi günlərə təsadüf edir. Əbədiyəşar Liderin ən böyük arzusu tarixi torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi, bütün ömrü boyu sədəqətlə xidmet etdiyi doğma Azərbaycanımızın ərazi bütövlüyünün bərpası idi.

Sının bu böyük oğlunun danıl-maz xidmətlərindən biri güclü, sabitliyə qovuşmuş Azərbaycan idisə, digəri, özünə layiq siyasi varisin yetişdirilmesi idi. O, öz baxışlarını, ideyalarını, öz yolunu davam etdirməyə qadır bir Prezident yetişdirdi.

Ulu Öndərimizin əbədiyyətə qovuşmasının 17-ci ildönümü bu dahi şəxsiyyətin ən böyük arzusunu, - işğal altında torpaqlarımızın azad olunması ilə nəticələnən şanlı Qələbəmizin sevincini qeyd etdiyimiz bu tarixi günlərə təsadüf edir. Əbədiyəşar Liderin ən böyük arzusu tarixi torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi, bütün ömrü boyu sədəqətlə xidmet etdiyi doğma Azərbaycanımızın ərazi bütövlüyünün bərpası idi.

Ümummilli Lider illər önce böyük uzaqqorənliklə deyirdi: "Qarabağ məsələsini həll edəcəyik. Zaman lazımdır, vaxt lazımdır. Azərbaycan torpaqları heç vaxt onun əlin-dən gedə bilməz. Bizim işğal olunmuş torpaqlarımız müt-ləq qaytarılacaqdır. Nəyin bahasına olur-olsun".

Həmin vaxt 17 idən sonra yetişdi. Dahi şəxsiyyətin bu arzusunu, vəsiyyətini onun la-yıqli siyasi varisi, Azərbaycan Prezidenti, Silahlı Qüvvələrimizin Müzəffər Ali Baş Komandanı, qüdrətli sərkərdə İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Ümummilli Liderin qurucusu olduğu rəşadətli Azərbaycan Ordusu yerinə yetirdi. İldən-ilə güc toplayan Azərbaycan, onun rəşadətli ordusu düşməni torpaqlarımızdan qovub

çıxardı, üçrəngli bayraqımız yenidən Vətən torpaqlarında, Qarabağın döyünen ürəyi olan Şuşada qururla dalğalanmağa başladı. Dəmir yumruqla beli qırılan, başı əzilən düşmən kapitulyasiya aktını imzalamaga məcbur oldu, ərazi bütövlüyüümüz təmin edildi. Öz liderinə, Ali Baş Komandanına inanan və güvənən bu ordu, əgid Azərbaycan əsgəri 30 illik işğala qanı-canı bahasına son qoysdu.

Vətən müharibəsində qazanılan Böyük Qələbə münasibətlə Bakıda keçirilən möhtəşəm Zəfər paradi ümummilli lider Heydər Əliyevin əbədiyəşar ideyalarının onun la-yıqli siyasi varisi, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsinin təntənəsi oldu.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev:

Əgər ermənilər hər hansı hərbi əməllər planlaşdırılsalar, bu dəfə biz onları tamamilə darmadağın edəcəyik

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev dekabrın 12-də ATƏT-in Minsk qrupunun Fransadan olan həmsəndri Stefan Viskontini, ABŞ-dan olan həmsəndri Endriū Šoferi, Rusyanın Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Mixail Boçarnikovu və ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anji Kaspiki qəbul edib. AZƏRTAC xəbər verir ki, görüşdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev dedi:

- Son görüşümüzdən uzun müddət keçib, bu, ötən il olmuşdur. Bu vaxt ərzində bir çox hədisələr baş vermişdir. Birinciisi, pandemiya bütün dünyada vəziyyəti tamamilə dəyişmişdir. Bununla yanaşı, Ermənistən-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin həlli regionda vəziyyəti dəyişdirmişdir. Hazırda regionda tamamilə yeni vəziyyət mövcuddur. Azərbaycan 30 ilə yaxın davam edən münaqişəni həll etdi, buna güc yolu və siyasi vasitələrlə nail oldu. Mən həmsəndr dövlətlərin başçılarından olan Prezident Putinin dedikləri ilə razılışıram ki, Dağılıq Qarabağ münaqişəsi artıq tarixə qovuşub. Mən də həmin fikirdəyim. Təssüflər olsun ki, Minsk qrupu münaqişənin həllində heç bir rol oynamayıb. Halbuki bunu etmək üçün Minsk qrupu 28 il ərzində müvafiq məndət sahib idi. Mən son 17 il ərzində danışqlarda iştirak etmişdim. Lakin mühərbiə zamanı dediyim kimi, Minsk qrupunun ideyalarla çıxış etmək və yaradıcı olmaq istiqamətində müəyyən fəaliyyəti olsa da, bunlar heç bir nəticə verməmişdir. Reallıq bundan ibarətdir.

Beləliklə, Azərbaycan bu məsələni özü həll etmişdir. Biz Ermənistən döyük meydanda məglub edərək, işgalçını məglubiyətini etraf etməye və Ermənistən kapitulyasiyası hesab etdiyimiz Bəyanatı imzalamağa məcbur etdik. Ermənistən iqtidarıdan başqa ölkənin bütün siyasi qüvvələri də bununla razıdır ki, bu, kapitulyasiyadır və onlar bunu alçaldıcı kapitulyasiya adlandırlırlar. Bunun tam məsuliyyəti Paşinyanın diktatürə rejiminin üzərinə düşür.

Artıq qeyd etdiyim kimi, mən Prezident olaraq bu danışqlarda 17 il ərzində iştirak etmişdim. Mənim Ermənistən əvvəlki prezidentləri ilə də danışqlar aparmaq təcrübəm olmuşdur. Burada hər hansı bir nəticə əldə olunmasa da, proses baş verirdi. Paşinyan prosesi məhv etmişdir. O, danışqlar prosesinin formatını alt-üst etməye cəhd etmişdir və onun təxribatçı hərəkətləri və bəyanatları danışqları tamamilə mənasız etmişdir. Mən dəfələrlə onun hərəkətləri-

nə və söylədiklərinə istinad etmişəm. Bu, tamamilə qəbul edilməz idi. Onun Azərbaycan dövlətinə və xalqına qarşı təxribatçı və təqiqidəci əməllərinə, bəyannatlarına cavab verilməli idi və onu ciddi şəkildə cəzalandırıb. Beləliklə, o, öz məglubiyətini etiraf etməye, atəşkəs üçün yalvarmağa məcbur oldu. Əslində o, bunu 44 günlük mühərbiə esnasında hər gün edirdi və gündə bir neçə dəfə dünya liderlərinə zəng edirdi. Önən zəng etmədiyi avropanlı lider tapmaq çətin olar. O, atəşkəsin təmin edilməsini xahiş edirdi. Lakin o, mənim şərtlərimə əməl etmək istəmirdi. Halbuki mənim yegane şərtim var idi. O isə bir neçə ay önce mənə 7 şərt irəli sürmüdü. Mən onları rədd etdim və dedim ki, mənim yegane şərtim var - torpaqlarımızdan çıx! Əks təqdirdə, Azərbaycanın demir yumruğunu görəcəksən. Mühərbiə zamanı mən bir neçə dəfə bunu bəyan etmişdim. Onun hansısa naziri deyil, şəxəsən Paşinyan bize torpaqlarımızdan çıxməqla bağlı tarixi vərən kimi biz dayanacaqıq. Neticədə bu, baş verdi və mən hər zaman olduğu kimi, verdiyim söze əməl etdim. Paşinyan isə ne mənim, ne də öz xalqının qarşısında heç vaxt vədələrinə sadıq olmadı. O, yalançıdır və hesab edirəm ki, erməni xalqı artıq bunu anlayıb. O, indi də yalan danışmağa davam edir. Ancaq bunun artıq Azərbaycanla heç bir əlaqəsi yoxdur. Bu, artıq Ermənistən daxili siyasetinə aiddir. Noyabrın 9-dan 10-na keçən gecə o, Bəyanatı imzaladığı andan biz dərhal dəyandıq. Növbəti saatda biz dəyandıq. Biz, həmcinin qoşunların çıxarılmasına vaxt verdik. Bundan əlavə, Rusiya Prezidentinin müraciəti əsasında biz onlara Kəlbəcerin boşaldılması üçün əlavə 10 gün vaxt verdik. Halbuki erməni quldurları və Ermənistən qoşunları Kəlbəcerde etnik təmizləmə apararkən azərbaycanlılara heç bir gün və vaxt verməmiş və onları qətə yetirmişdilər. Azərbaycanlılar oradan qovulmuş, aprel ayının əvvəli, havanın çox soyuq olduğunu vaxtda 3500 metr yüksəklilikdə olan dağlardan keçməyə məcbur edilmişlər. Onların bir

çoxu oradaca donmuşdu. Biz isə onlara əlavə vaxt verdikdə onlar nə etdilər? Onlar özlərinin tikmədiyi evləri yandırmağa başladılar. Onlar hər şeyi dağıtmaya başladılar. Mənə bir neçə gün önce verilən məlumatə görə, onlar orada bütün su elektrik stansiyalarını dağıtmışlar. Onlar bizim məşələri yandırıb və ağaclarımızı kəsmişlər. Özlərinin vəhşi kimi aparmışlar - bu cür davrananlara başqa ad vermək olmaz. Ancaq biz sözümüzü tutduq. Biz mühərbiə dayandırıb. Hər kəsə bəllidir ki, bunu etməsəydi nə baş verəcəkdi. Ermənistən ordusunu darmadağın etdilmiş, ruhdan düşmüşdü və artıq nə isə etmək üçün heç bir imkana malik deyildi. Biz isə döyüş meydanında cəsəret, ruh yüksəkliyi və peşəkarlıq nümayiş etdirərək ermənilərin onilliklər ərzində ordularının məglub edilməzliyi haqqında yaratdıqları mifi darmadağın etdik. Biz Azərbaycan Ordusunun məglub edilməz olduğunu nümayiş etdirdik. Biz işgal edilmiş ərazilərin böyük hissəsini, 300-dən artıq şəhər, qəsəbə və kəndi, o cümlədən Azərbaycanın tarixi Şuşa şəhərini 44 gün ərzində işgal etdik. Biz kimin kim olduğunu göstərdik. Mən işgal etdən sonra ərazilərə səfərim zamanı on torpaqlarımızı nə vəziyyətə saldıqlarının şahidi oldum. Bu haqda məlumatım var idi və internetdə bununla bağlı materiallərlə da tanış idim. Füzulidə bir dənə də olsun salamat bina yox idi, hər şey yerləyəksən edilmişdir. Bir dənə də bina tapılmadı ki, orada bayraqımızı qaldıraq. Ağdamda isə tamamilə dağıdılmamış yeganə təkili məscidin binasıdır. Araşdırıqda məlum oldu ki, onlar Ağdamda məscid binasını məsafə ölçmək üçün saxlayıblarmış. Azərbaycan Ordusu hückumətindəki təqdirdə onlar bu vəsiyyətə ilə məsafəni ölçməli idilər, yəni, məscid istinad nöqtəsi kimi istifade edilirid. Lakin biz Ağdamda və əks-hückumət keçmək və onların gözləmədikləri istiqamətdən irəlilədik. Biz Ağdamda bir gülət atmadan gəldik. Bunları dəyişməyə səbəb bunun, ilk növbədə, həqiqət olmasıdır. Bundan əlavə, siz bir ildən artıq müddətdən sonra buraya səfə-

rə gəlmisiniz. Mən Azərbaycan xalqı ilə açıq və səmimi olduğum kimi, sizinlə də eyni dərəcədə açıq və səmimi danışmaq istəyirəm. Bütün bu 44 gün ərzində mən xalqa yalnız həqiqəti söyləyirdim. Paşinyan isə həm xalqına, həm də gündə bir neçə dəfə zəng etdiyi terəfdaşlarına yalan danışındı. O, bu gün də yalan danışmağa davam edir. Ancaq dediyim kimi, artıq bu məsələ narahatlıq doğurmur. Biz məsələni hell etdik. Biz ərazimiz işğaldən azad etdik. Mühərbiə zamanı mənə Azərbaycan Ordusun itkiləri barede çoxsaylı suallar verildi. Mən deməşim ki, biz bu məlumatı mühərbiə bitdikdə açıqlayacaq. Belə də oldu, bizim qehrəmanlarımızın - şəhidlərimizin fotoskilləri və onların adları televiziyya vasitəsilə nümayiş etdirilir. Mühərbiə zamanı mən Ermənistən ərazisini işgal etmək niyyətində olmadığımı bəyan etmişdim. Halbuki sizin də təsəvvür etdiyiniz kimi, bunun üçün bütün imkanlarımız var idi və həmin imkanlar bu gün də mövcuddur. Lakin bizim belə bir niyyətim yoxdur. Mənə bunulla bağlı sual veriləndə dedim, xeyr, biz öz ərazimizi işğaldən azad etmək istəyirik və öz torpağımızda döyüşəcəyik. Biz sözmüze sadıq oldum.

Eyni zamanda, bildirmişdim ki, bizim üçün Naxçıvanla quru əlaqəsinin yaratılması həyati əhəmiyyət kəsb edir. Biz buna siyasi yollarla nail olduq və Paşinyan bunu Bəyanatı vasitəsilə imzaladı. Bununla da Naxçıvanın Azərbaycanın digər hissəsi ilə əlaqəsi təmin ediləcək. Bu nümayişdən də Azərbaycan üçün vacib tarixi nailiyyətdir. Eyni zamanda, bu, regionun gələcəkdəki fəaliyyəti ilə bağlı müzakirələr üçün yeni imkanlar yaradır.

Mühərbiə zamanı beynəlxalq mediaya verdiyim çoxsaylı müsahibələrdə mən bildirmişdim ki, bizim erməni xalqı ilə problemlərimiz yoxdur. Bizim davamız işgalçılardır, ərazimizi işgal edən cinayətkarlarladır. Ermənilər isə hazırlıda ölkəmizin müxtəlif bölgələrində yaşadıqları kimi, təhlükəsizlik və ləyaqət şəraitində yaşaya bilərlər. Onların güzəranları da bizim idarəciliyimiz

altında yaxşı olacaq. Biz müharibədən sonra ermənilərin əvvəl yaşadıqları kəndlərin vəziyyətini görürük. Orada səfalet hökm sürüb. İnsanlar oralarda inanılmaz səraittə yaşayıblar. Bəs bu işgalin məqsədi nə idi? Nə üçün ermənilər öz xalqının nümayəndələrini uzun illər ərzində orada qul kimi saxlayırlar? Bilmirəm, görmüsünüz yoxsa yox, mühərbiənin ilk günlərində Azərbaycan Ordusu Ermənistən ordusunun səngərlərinə daxil olanda, orada məhv edilmiş işgalçılardan bir-birinə zəncirləndiyinin şahidi oldu. Bu, şokedicidə video olardı. Yəni, onlar insanları səngərdə durmağa məcbur edirdilər. Qaçmaq, mövqelərini tərk etmək istəyənlərin qarşısı belə alındı. Müharibə zamanı onların xüsusi qrupları var idi ki, onlar Ermənistən qoşunlarının arxasında dayanaraq qaçmağa cəhd edən öz millətinin nümayəndələrini qətle yetirirdilər. Belə hadisələr çox baş vermişdir. Onlar müharibə caniləridirlər. Gəncəni ballistik rakətlə atəş etmələr, Bərdə və Tərtər şəhərlərinin katetli və fosforlu sursatla atəş məruz qalması, işgal edilmiş ərazilərdə qanunsuz məskunlaşdırma - bunların hamisi hərbi cinayətlərdir və onlar bununla fəx edirdilər. Sarkisyan və Köçəryan hərbi cinayətkardır. Dağıdılmış Ağdam məscidi qarşısında çıxışında dediyim kimi, biz Sarkisyan və Köçəryani məglub etdik. Onlar məsuliyyəti Paşinyanın üzərinə atmaq istəyirlər. Ancaq mən deməşim ki, Paşinyan heç kimdir. O, Sarkisyan və Köçəryan rejimine qarşı etiraz dalğası üzərində hakimiyətə gəlmiş təsadüfi insandır. Bu adamın heç bir bilik və təcrübəsi yoxdur. Onun beynəlxalq münasibətlər və ölkənin idarəciliyi haqqında təsəvvür yoxdur. Həyatında kiçik bir kolxoza belə rəhbərlik etməyen insandır. Yəni, təkcə onu günahlandırmaz olmaz. Dündür, o, bizi təhrik etdi, qəbul edilməz hərəkətlər etdi və buna görə cəzalandırıldı. Lakin biz, Sarkisyan və Köçəryan ordusunu məglub etdik. Bu ordunu 30 il ərzində yaradınlar onlar idi. Beləliklə, bu hərbi cinayətlər hazırlıda sənədləşdirilir. Biz artıq şəhərlərimizə qarşı töredilən əməllərlə bağlı hüquqi prosedurlara başlamışq. Biz beynəlxalq tərefədaşlarımızı dəvet etmişik ki, mülki əhalimiz, infrastrukturumuz, dini və mədəni abidələrimizə dəymış ziyanın müvafiq təhlili aparılsın. Hər bir şey sənədləşdirilecek və biz bu cür səraittə uyğun olaraq zəruri addımlarımızı atacaqıq. Qanunsuz məskunlaşdırma hərbi cinayətdir. Minsk qrupu işgal edilmiş ərazilərə rəsmi olaraq iki dəfə missiyalar təşkil etmişdir - birində bu, faktaraşdırıcı missiya addandırılmış, digər vaxtda isə bunun adı vəziyyətin yerində qiyəmətləndirilməsi missiyası idi. Anji Kaspik bunu yaxşı bilir. O, bu prosesin veteranlarından olub. O da oralarda olub.

(Ardı 3-cü səhifədə)

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev:

Əgər ermənilər hər hansı hərbi əməllər planlaşdırılsalar, bu dəfə biz onları tamamilə darmadağın edəcəyik

(Əvvəli 2-ci səhifədə)

Eyni zamanda, Minsk qrupunun həmsədrleri işgal olunmuş ərazilərə dəfələrlə səfər etmişlər və Ermənistan rejiminin hərbi cinayətinin şahidi olmuşlar. Şəhərlərimizin tam dağılımasının şahidi olmuşlar. Söhbət yalnız Ağdam və Füzülidən getmir, Cəbrayıl da eyni vəziyyətdədir. Kəlbəcər və Laçında onlar bəzi evlərdən yalnız məskunlaşmaq üçün istifadə edirdilər. Qubadlı ilə Zəngilanda onlar suriyalı erməniləri yerləşdirməyi planlaşdırırdılar və onlardan muzdlular kimi istifadə edirdilər. Əlimizdə ermənilərin istifadə etdiyi muzdlular barede saysız-hesabsız faktlar var. Mən artıq dedim ki, oranın sahələri əslində kimlərdir və bunu təkrar etmək istəmirməm. Lakin əlimizdə pasportları var. Həbsxanalarımızda əcnəbilər var. Bir sözə, bütün bunlar böyük sual doğurur. BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə, ATƏT-in qərarlarına, digər beynəlxalq təşkilatların qərarlarına baxmayıaraq, bu qədər illər ərzində munaqış niyə həll olunmurdu? BMT Təhlükəsizlik Şurasının üç daimi üzvü öz imkanlarından, potensialından istifadə edə bilmədi ki, ermənilər çıxmaga məcbur olsun. Hətta bəzi ərazilərdən çıxara bilmədi. Onlar bacarmadı, yoxsa istəmədi? Bu, açıq sual olaraq qalır. Lakin hazırda bu, artıq fərq etmir. Munaqış həll olunub. Azərbaycan bunu hərbi-siyasi vəsiyyətlərə etdi. Tez-tez sizdən və rəhbərlərinizdən, eləcə də yüksək rütbəli rəsmilərinizdən eşidirdim ki, munaqışının hərbi həlli yoxdur. Mən isə deyirdim: Var! Tarix göstərdi ki, mən haqlı idim. Var idi! Fikrimcə, "hərbi variant yoxdur" deyənlərin indi özləri anlayır ki, var idi, cüntü onlar, sadəcə, mövcud vəziyyəti olduğu kimi saxlamaq istəyirdilər.

Minsk qrupunun həmsədrini olan ölkələrin prezidentlərinin bəyanatları olub. Mənəcə, bu, təxminən on il əvvəl baş verib. Biz həmin bəyanata dəstək verdik, cüntü o, müəyyən ümidiylər yaratdı. Onlar birge bəyan-namə ilə çıxış etdilər və bildirdilər ki, status-kvo qəbul edilməzdir. Biz dedik: "Bəli. Yaxşı bəyanatdır. Gəlin onun üzərində işləyək". İndi isə bunu Ermənistana deyin. Mən sizə və sələflərinizə nə qədər deyirdim ki, gedin, deyin ermənilərə çıxınlardı. Onlara təzyiq göstərin. Mən ölkələrinizin yüksək rütbəli rəsmilərinə bunu dəfələrlə deyirdim: "Gedin, deyin onlara, təzyiq göstərin, hələ ki, gec deyil!" Lakin nə baş verdi? Müəyyən vaxt keçdi, ölkələrinizin liderləri bu sözləri dəyişməyə başladılar. Onlar artıq status-kvonun qəbul edilməzliyi barede danişmadılar. Onlar dedilər ki, status-kvo dayanıqlı deyil. Bu, o deməkdir ki, status-kvo onlar üçün qəbul ediləndir. Bu-

nu hansı başqa formada izah edə bilərik. Onlar Akvildə, Muskokada söylədilər ki, status-kvo qəbul edilməzdir. Sonra da onlar dedilər ki, status-kvo dayanıqlı deyil. Bu, o deməkdir ki, status-kvo artıq qəbul edilir. Bir çox siyasetçilər hesab edirdilər ki, sühün qorunması üçün yeganə yol status-kvonun qalmışından keçir. Biz isə bunu dəyişdik. Biz göstərdik ki, status-kvo güc yolu ilə, şücaət, müdərlik, siyaset, səylərin səfərə olunması, Azərbaycan xalqının həmərəyi, Azərbaycan hökmətinin iradesi, Azərbaycan xalqının ezmkarlığı, Azərbaycan əsgərinin müzəffərliliyi sayəsində dəyişdirilə bilər. Haqqı olduguumu göstərdik.

Sonradan isə, əlbəttə, Ermənistan kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur edildi. Onlar bunu heç vaxt könülü imzalamazdılar. Biz onları məcbur etdik, Minsk qrupu yox! Biz və Prezident Putin. Bu, reallıqdır. Prezident Putinin müdaxiləsi və səyləri olmasayı, bu gün, ehtimal ki, vəziyyət başqa cür olardı.

Lakin biz planlaşdırduğumuz nail olduq. Biz işgal olunmuş bütün yeddi rayonumuza qaytardıq. Biz qədim Azərbaycan şəhəri Şuşanı qaytardıq. Biz Hadır qəsəbəsini qaytardıq. Xocavəndin bir hissəsini qaytardıq. Suqovuşanı və digərlərini qaytardıq. Əslində, planlaşdırduğumuz nail olduq.

Hazırda isə Rusiya sühmərəmliləri oradadırlar, öz fəaliyyətine başlayıblar. Vəziyyət müəyyən dərəcədə sabitdir. Baxmayıaraq, indi mənə məlumat verilib ki, dünən ya erməni yaraqları, yaxud "Ermənistan ordusu" adlandırdıqları qalıqlar tərəfindən bəzi terror aktları töredilib. Bu, əlbəttə ki, narahatlıq doğurur. Mənə elə gəlir ki, Ermənistan yenidən başlamığa heç bir vəchle cəhd etməlidir. İki gün önce şanlı Qələbəmizə həsr olunmuş hərbi paradda mən söylədim ki, əgər Ermənistan faşizmi yenidən baş qaldırarsa, biz onun başını dəmir yumruqla əzəcəyik. Bu na görə onlar çox diqqətlə olmalıdır ki, hər hansı hərbi əməlli planlaşdırmasınlar. Bu dəfə biz onları tamamilə darmadağın edəcəyik. Bu, heç kəs üçün sərr qalmalı deyil. Lakin ümidi edirəm ki, bu, baş verməyəcək. Bir sözə, sühmərəmlilərin missiyası qüvvədədir. Bilişiniz ki, sühmərəmlilərin müzakire olunmuş razılışmanın, Madrid prinsiplərinin bir hissəsidir. Lakin biz bunu heç zaman ciddi müzakire etməmişik. Anji bir veteran kimi bunu bilir. Biz həmin mövzuya hətta heç vaxt toxunmamışıq.

Biz, sadəcə, ümumi şəkildə fikir mübadiləsi etmişik. Sühmərəmlilərin tərkibi necə olar bilər? Onlar hansı ölkələri təmsil edə bilər? Onlar qonşu, yaxud həmsədr ölkələr olmalıdır? Fikirlər müxtəlif idi. Şəxsən

mən bu haqda heç zaman fikir söyləməmişəm, cüntü deyirdim, bu, hələ tezdir. Biz əvvəlcə münaqışını həll etməliyik. Biz heç zaman sühmərəmlilərə etiraz da etməmişik. Biz dedik, bəli, sühmərəmlilər gəlsinlər və müəyyən vaxtda mülki şəxsləri, erməniləri və azərbaycanlıları qorusunlar. Bu, elə baş verir. Hazırda sühmərəmlilərə əməliyyatlar Rusiya tərəfindən aparılır. Ermənistan və Azərbaycan da bunu dəstekləyib.

Eyni zamanda, bildiyiniz kimi, biz artıq Azərbaycanın Ağdam rayonunda Monitoring Mərkəzinin yaradılması mərhəlesindəyik. Bu məsələ noyabrin 10-da imzaladığımız Bəyanatda eks olunub. Türkiye-Rusya Monitoring Mərkəzi atəşkəs rejimine nəzarət edəcək. Fikrimcə, bu, regional əməkdaşlığın çox yaxşı təzahüründür. Həmçinin Türkiye ilə Rusya arasında çox meqbul əməkdaşlığın rəmzidir. Bu, artıq reallıqdır.

Eyni zamanda, qaldırmaq istədiyim sonuncu məsələ, - əmənəm ki, siz bu haqda eşitmisiniz, - bizim gələcəklə bağlı fikrimizdir. Yəni, regionun gələcəyi ilə bağlı demək isteyirəm. Mən artıq bir neçə dəfə ictimaiyyət qarşısında bu məsələni qaldırısam ki, regiona yeni canlanma getirilməlidir. Regiona yeni inkişaf olmalıdır. Azərbaycan buna hazırlıdır. Azərbaycan iqtisadi və hərbi baxımdan güclüdür. Ölkəmiz çox geniş beynəlxalq dəstəyə malikdir. Ölkəmiz bu gün BMT-dən sonra ikinci en böyük beynəlxalq təşkilata - Qosulmama Hərəkatına sədrlik edir. Əlbəttə, biz bunu işimizin bir hissəsi kimi icra edəcəyik ki, uzunmüddətli sabitlik və təhlükəsizlik təmin olunsun.

Lakin, əlbəttə ki, bu, həmçinin Paşinyan rejimindən, yaxud da həmin rejimi devirəcək dairələrdən asılı olacaq. Həsab edirəm ki, beynəlxalq ictimaiyyət Ermənistana birbaşa mesaj verməlidir. Birincisi, gələcəkdə heç zaman Azərbaycan xalqının hissələri ilə oynamasın, yoxsa ağır cezadan yaxa qurtara bilməyəcəksiniz! Biz səbirlilik. Biz həzərəldən işləri lazımdır. İyulda ilk erməni təxribatına cavab vermədik, yəni dövlət sərhədini keçmədik, halbuki, bunu edə bilərdik. Biz avqustdakı ikinci erməni təxribatına sebirlə ya-naşdırıq. O vaxt onlar insanlarımı qətlə yetirmək üçün diversiya dəstəsi göndərdilər. Lakin üçüncü dəfə, sentyabrda biz cavab tədbirlərinə keçdik. Elə cavab verdik ki, onların Ermənistan ordusunu və demək olar ki, erməni dövlətini məhv etdik və ərazimizdə cinayət rejiminiən son qoyduq, erməni millətçilərinin üzəndənraq "artsax" xülyalalarını dağıtdıq. O, mövcud deyil. Paşinyan deyirdi ki, "Qarabağ Ermənistandır". O, səhv etdi və layiqli cəzasını aldı. O, bu alçaltmaya layiqdir. Xalqımız, ölkəmiz qələbə qazandı, cüntü

həqiqət və beynəlxalq hüquq bizim tərəfimizdə idi.

Bununla, mən sözlərimi yekunlaşdırıram ki, sizi dinləyim, cüntü buraya gəlmək sizin ideyanız idi. Bunu bir daha kameralar qarşısında deye bilərem. Mən Minsk qrupunu səfərə dəvət etməmişəm. Lakin mənə məlumat verəndə ki, Minsk qrupu gəlmək istəyir, dedim gəlsinlər, etiraz etmirəm. Bəlkə onların mənə sözləri var. Əgər siz bunu kamara qarşısında söylemək isteyirsinizsə, buyurun. Əgər istəmirsizsə, mən onlara deym getsinlər. Necə istəsəniz. Buyurun, sizi dinləyirəm.

ATƏT-in Minsk Qrupunun Fransadan olan həmsədr Stefan Viskonti dedi:

- Cənab Prezident, biz Sizi diqqətlə dinlədik. Əvvəlcə, bu gün, xüsusi gündür, dekabr ayıdır. Atanızla görüşməyim xatirime gelir. Parisdə, Prezident Şirakla görüş zamanı orada idim və mən o vaxt aparılan danışılarda iştirak edirdim. Biz Sizi anlaysıraq. Siz də qeyd etdin ki, həmsədr ölkələr son 28 il ərzində bacardıqları qədər öz mandatını icra etməyə çalışmışlar. Bu mandat əsasında iki tərəf arasında məsələnin nizamlanmasına şərait yaratmalı idilər. Mən Sizin tərəfdən verilən maraqlı təklifləri yüksək dəyərləndirirəm. Biz bunun üzərində çalışacaq və tərəflərin iradəsinə uyğun olan varianti tapmağa vasitəçi olaraq çalışacaq. Menim hökumətim qırğına son qoyan atəşkəsi alıqlışlayıb. Biz noyabrin 9-dan 10-na keçən gecə əldə olunmuş razılışmanın bütün müdədələrinə çox müsbət yanaşıraq. Hadisələrin cərəyan etməsinin yeni gündəliyi qayrayırıq. Siz də qeyd etdin ki, regiona qərəzsiz və kollektiv qaydada sabitliyin, rifahın getirilməsi üçün tamamilə yeni bir vəziyyət yaranıb. Bütün qalan məsələlər üzərində Minsk qrupunun işləməsi gəldikdə, bu, tam Sizdən asılı olacaqdır. Bəlli, bunun üçün yaxşı zəmin var. Biz keçid mərhələsindəyik və gələcək planlar tərtib oluna bilər. Mən, əlbəttə ki, sizin indi açıq şəkildə söylədiyiniz fikirləri öz hökumətə mərzu edəcəyim. Əlbette ki, Bakıda olmayızzı, belə başa düşürəm ki, dəvət əsasında olub. Dəvət olmasayıd, mən gəlməzdəm. Ola bilsin, bu missiyanın təşkilində, yazışmada qeyri-aydınlıq olub. Lakin mən bizi bu görüşdə qəbul etdiyinizə görə Sizə təşəkkürüm bildirmək istəyirəm. Mən sözlərinizi lazımı qaydada Prezidentimə və hökumətimə çatdıracağam. Sağ olun.

vərliyinə görə təşəkkürümüz bildirmək istəyirəm. Həmçinin mövqeyinizi çox aydın ifadə etdiyinizə görə minnətdariq. Həmkarım söylədiyi kimi, biz bunu öz hökumətərimə məruzə edəcəyik. Sizin söylədiyiniz sözlərə və açıq verdiyiniz bəyanata gəldikdə, anlaysıraq ki, hazırda yeni vəziyyət yaranıb. Hamımız anlaysıraq və etiraf edirik ki, indi qarşımızda yeni reallıqdır. Hesab edirəm ki, Sizinlə səhbət aparmağının əsas səbəbi Sizin mövqeyinizi daha yaxşı anlamaq idi. Siz həmin mövqeyi açıqladıñız və bir azzan biz hadisələrin sonra nece cərəyan edəcəyi ilə bağlı təfərruatları müzakirə edəcəyik. Hazırda cari vəziyyət fərqlidir. Bilmək istərdim, Siz gələcəyi, ümumiyyətlə, nece görünüşünüz? Xüsusən də Madrid prinsiplərində deyilər ki, xətlər və kommunikasiyalar açılsın, münasibətlər yenidən qurulsun, regionda bütün xalqlar üçün müsbət mühit yaradılsın. Əgər, bunlar sizin mövqeyinizin bir hissəsidirə, onda, fikrimcə, buna nail olunmasında bizim və ölkələrimizin oynayaçağı rol ola bilər. Biz bunu Sizdən eşitmək istərdik, gələcəkdə hansı addımları atmaq isteyirsiniz? Bildiyiniz kimi, bundan sonra, biz İrəvana gedəcəyik və digər tərəfle də eyni səhbət aparacaq. Bizim daha təfərruatlı müzakirələrimiz olacaq. Sağ olun.

Rusyanın Azərbaycanda ki səfiri Mixail Boçarnikov dedi:

- İcazənzizle, cənab Prezident. Minsk qrupu həmsədrərinin Sizinlə görüşmək fürsətinə görə çox minnətdaram. Bildiyiniz kimi, Rusiya əldə edilmiş üçtərəflə razılışmanın iştirakçılarından, həmin Bəyanatın müdədələrinin icrasına xüsusi önem verir. Fikrimcə, bu sənədin tam icrası üçün hələ də görülecek işlər var. Onlar Siz söylədiyiniz kimi, cənab Prezident, insanların, yəni, məcburi kökünlərin öz yerlərinə qaytmasına, bölgənin dinc yolla yenidən qurulmasına aiddir. Əlbəttə ki, o, Sizin də təsvir etdiyiniz kimi, bölgənin səhərətində dinc yolla və uğurlu şəkildə inkişafına aiddir. Minsk qrupuna gəldikdə, hökumətim hər zaman bu qrupun vacibliyini qeyd edib. Bu səbəbdən, biz iştirak etmişik və bu gün də qrupda iştirak edirik. Hesab edirəm ki, qrupun birgə mövqeyi bu yaxılarda Minsk qrupu həmsədr ölkələrinin nümayəndə heyətlərinin rəhbərləri tərəfindən 3 dekabr tarixli bəyanatında ifadə olunmuşdur. Bu sənəddə ümumi münasibət bildirilir və biz istənilən sahədə, eləcə də, cənab Prezident, bu gün söylədiyiniz kimi, yenidənqurma işlərinin icrasında bacara biləcəyimiz yardımından çox memnun olardıq. Sağ olun.

ATƏT-in Minsk Qrupunun ABŞ-dan olan həmsədr En-dru Şofer dedi:

- Bu gün bizi burada qəbul etdiyinizə və səmimi qonaqpə-

Hərbi vəziyyətin ləğv edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 29-cu bəndini və 111-ci maddəsini rəhbər tutaraq, "Hərbi vəziyyət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 6-ci və 8-ci maddələrinin əsasən qərara alıram:

1. "Hərbi vəziyyət elan edilmesi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 27 sentyabr tarixli 1166 nömrəli Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində elan edilmiş hərbi vəziyyət 2020-ci il 12 dekabr saat 00:00-dan ləğv edilsin.

2. Bu Fərman təsdiq olunması üçün Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisine göndərləsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi "Hərbi vəziyyət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanunun 25-ci maddəsindən irəli gələn vəzifələrin həyata keçirilməsini təmin etsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan
Respublikasının
Prezidenti

Bakı şəhəri, 7 dekabr 2020-ci il.

Azərbaycanın Müdafiə naziri Türkiyə tərəfinə başsağlığı verib

Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Suriyanın Ras əl-Ayn şəhərində xain terror aktı neticəsində qardaş Türkiyə Respublikası Jandarma Baş Komandanlığının hərbi qulluqçularının şəhid olması və yaralanması ilə əlaqədar Türkiyə Respublikasının Milli Müdafiə naziri cənab Hulusi Akara və Baş Qərargah rəisi ordu generalı Yəşar Güllərə başsağlığı ünvanlayıb.

Başsağlığında deyilir: "Suriyanın Ras əl-Ayn şəhərində xain terror aktı neticəsində qardaş Türkiyə Respublikası Jandarma Baş Komandanlığının hərbi qulluqçularının həlak olması və yaralanması haqqında xəber məni dərinən kədərləndirdi.

Şəhid olanlara rəhmət diləyir, onların yaxınlarının dərdlərinə şərık olur, ailələrinə dərin hüznə başsağlığı verir, yaralılara Tanrıdan şəfa dileyir. Sizin acınız bizim de acımızdır. Allah rəhmət eləsin".

Bu zəfər Ulu Öndərin ideyalarının zəfəridi!

*Ömür payını xalqı üçün,
dövləti, dövlətciliyi üçün
yaşayanlar haqqında heç
vaxt keçmiş zamanda da-
nişmaq mümkün deyil; on-
ların ömürləri hissə-hissə,
zərrə-zərrə ömürlərə pay-
lanır. Belə dühaların bio-
loji yoxluğununu onların mə-
nəvi varlığı avəzlayır.*

Böyük tarixi şəxsiyyət, Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyev də xalqın böyük mənəvi dəyərinə, ümidi və and yerinə çevrilməklə əbədiyyətə qovuşdu. Bu 17 ilde əbədiyyaşar ömürün ideyaları, siyaseti yaşayıb, yaşadılib. Həyata keçirilən böyük laiyihələr ölkəmizin inkişafına daha güclü təsir göstərib. Bu inkişafın təməlini ümummilli lider Heydər Əliyev qoymuşdu.

Azərbaycan tarixinin Heydər Əliyev dövrü təleyküklü məqamları, dövlətçilik uğrunda gərgin mübarizə dövlətçilik tariximizdə mərhele oldu. Zaman etibarilə bize çox da uzaqda olmayan həmin dövrün tarixi qiymətini, dəyərini ancaq tarixin özü ifadə edə bilər. Dövlətçilik, idarəetmə, regional siyaset, ordu quruculuğu, elm, təhsil və digər istiqamətlərdə yazılıacaq mükəmməl kitablar məhz Heydər Əliyev ırsından qaynaqlanacaq, xalqımızın dövlətçilik tarixi dəha dərindən öyrəniləcəkdir. Ümummilli Liderimiz tarixdə böyük siyasetçi kimi, qətiyyətli dövlət başçısı kimi, məsuliyətli vətəndaş kimi, cəsur və tedbirli sərkərdə kimi, Vətəninə və millətinə hədsiz məhəbbətlə sevən bir insan kimi, çətin anlarda hər zaman xalqının yanında olmayı bacaran lider kimi yaşayacaqdır.

Olkəmizdə dövlətin və dövlətçiliyin əsas sütununu təşkil edən güclü ordunun formalasması və inkişafı Ulu Öndərin adı ilə bağlıdır. Güclü siyasi iradəye, yüksək sərkərdəlik məharətinə malik dahi şəxsiyyətin ölkəmizdə ilk dəfə siyasi hakimiyyətə gəldiyi 1969-cu ildən başlanan tarixi mərhele, həm də müstəqil Azərbaycanın nizami orduşunun yaranması kimi tarixi prosesdə əlamətdar rolü olub.

Hele sovet dönməndə azərbaycanlıların yüksək hərbi vəzifelərə irəli çəkilməsi yolda sünə manələr yaradıldı - ki bir vaxtda ulu öndər Heydər Əliyevin göstərdiyi qətiyyət hər zaman qəlbimizi qururla dolduracaqdır. Ümummilli Liderimiz 1971-ci ilin aprelində gənclərimizin ali hərbi məktəblərə hazırlanması barədə xüsusi sərəncam imzalayıb. Bunuyla da həmin il iyünün 20-də milli zabit kadrlarının hazırlanmasına əsas baza rolunu oynayacaq hərbi liseyin bünnövrəsi qoyulur. Xalqımızın qüdrətli sərkərdələrindən biri, 1937-1938-ci illərin qırmızı terrorunun qurbanı olan Cəmşid Naxçıvanskinin adı verilir. Bu gün orduşumuzun zabit heyətinin əsasını da məhz C.Naxçıvanski adına məkte-

bin məzunları təşkil edir. Azərbaycanda onlarla general, yüzlerle yüksək rütbəli zabit hərbi liseyin yetirməsidir. Bütün bunlar ümummilli liderimiz ölkəmizin hərbi qüdrətini artırmaq sahəsindəki gərgin zəhmətinin və yüksək fədakarlığının əyani sübütudur.

XX əsrin 70-ci illərində ulu öndər Heydər Əliyevin ali hərbi məktəblərə təhsil alan azərbaycanlı gənclərin sayının artırılmasına nail olması müdrik, uzaqgörən şəxsiyyətin ölkəmizin parlaq geleceyinə - bugünkü azad, müstəqil dövlətçiliyimizə hesablanmış uğurlu addımları idi.

Ulu öndər Heydər Əliyevin Moskvadan Naxçıvana qayıdışından ilə Azərbaycanda ordu quruculuğunun Naxçıvan mərhelesi başlandı. Keçmiş sovet or-

dusuna məxsus hərbi texnika, silah-sursat və avadanlıqlar Naxçıvanın müdafiəsi məqsədilə saxlanıldı. Ordu quruculuğun Naxçıvan mərhelesi könüllü müdafiə dəstələrindən nizami ordunun yaradılması nadək inkişaf yolu keçdi. O dövrə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Heydər Əliyevin Naxçıvanın müdafiəsi haqqında bir-birinin ardınca imzalandığı qərarlar müasir ordu quruculuğu tarixinin qiymətli toplusuna əlavə edildi.

O zaman Ali Baş Komandanın müraciətindən ruhlanan döyüşçülərimizin cəbhədə göstərdiyi hünər və rəşadəti sayəsində erməni hərbi birləşmələri bir çox istiqamətdə xeyli itki verərək geri çəkilməyə məcbur oldu. Ağır məglubiyyətdən sarsılmış təcavüzkar Ermənistən 1994-cü il mayın 12-də atəşkəs haqqında Bişkek protokoluna imza atmaq məcburiyyətində qaldı. Cəbhədə atəşkəsin imzalanmasından sonra həm iqtisadiyyatımızın, həm də ordu quruculuğunun inkişafı üçün real zəmin yaradıldı. Qısa müddədə Azərbaycan Ordusu vahid komandanlıqlıdan idarə olunan mütəşəkkil hərbi struktura çevrildi.

Dahi rehberin gərgin əməyi sayəsində təkcə Azərbaycanın deyil, xarici ölkələrin hərbi məktəblərində də yenicə yaranmaqdə olan Azərbaycan Ordusu üçün yüzlərlə müteşəkkil ciddi nöqsanlar, buraxılan səhvələr son nəticədə 20 faiz torpaqlarımızın işşalı, bir milyona yaxın soydaşımızın qaçqın vəziyyətinə düşməsi ilə nəticələndi.

Xalqın təkidli tələbi ilə yenidən hakimiyyətə qayıdan Heydər Əliyev 1993-cü il noyabrın

hərbi akademiyalarında təhsil aldı. Ulu Öndərin sərəncamı ilə Azərbaycan Ordusu üçün ali təhsilli komandirlər və qərargah zabitləri hazırlamaq məqsədilə 1999-cu il fevralın 20-də Hərbi Akademiya yaradıldı.

Respublikamızın 1994-cü ilin mayında NATO-nun "Sülh Naminə Tərəfdəşləq" programına qoşulması və Şimali Atlantika İttifaqı ilə əməkdaşlığı qədəm qoyması Ümummilli Liderimiz Azərbaycan Ordusunun beynəlxalq əlaqələrini genişləndirmək yolunda atdığı ən uğurlu addımlarından biri kimi qiymətləndirilir. Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Ordusunun tərkibində yaradılmış xüsusi taborın şəxsi heyəti beynəlxalq terrorizmə qarşı mübarizə koalisyonasının üzvü kimi 1999-cu ilin sentyabrında Türkiye taboru ilə birlikdə Kosovoda, Əfqanistanda və İraqda beynəlxalq sülhəyatma missiyaların həyata keçirib. Bu gün de orduımızın sülhəməramlı qüvvələri Əfqanistanda öz missiyalarını uğurla davam etdirirlər.

Ümummilli Liderimiz 1998-ci ilde Naxçıvan Muxtar Respublikasında C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin filialının açılması və 26 iyun tarixinin hər il Silahlı Qüvvələr Günü kimi qeyd edilməsi barədə imzaladığı tarixi sərəncamlar ordu quruculuğu inkişafına böyük töhfə oldu.

Dahi rehberin layiqli davamçısı ölkəmizin Prezidenti İlham Əliyevin Azərbaycanın tam müstəqil, suveren, inkişaf etməkdə olan dövlətə əlavə edilməsində əvəzsiz xidmətləri vardır.

Ulu Öndərin formalasdırduğu ordu quruculuğu prosesi bu gün onun siyasi kursunun davamçısı, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin qətiyyətli və məqsədyönlü fəaliyyəti ilə uğurla həyata keçirilir, vətəninizin tərəqqisi, dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilmesi və etibarlı şəkildə qorunması, nizam-intizamlı, döyük qabiliyyətinə malik ordumuzun dəha da müasirləşdirilməsi istiqamətdə mühüm işlər aparılır. Bu gün Azərbaycan Ordusu dünyının ən müasir ordusu olan ölkələrlə rəqabət aparmaq gücündədir.

Ordu quruculuğunu daim diqqət mərkəzində saxlayacağı bildirən Ali Baş Komandan Azərbaycan Ordusu qarşısında hər an torpaqlarımızı azad etmək üçün hazır olmaq vəzifəsini qoymur. Vətən müharibəsində qətiyyətə bildirə ki, dünyada heç bir qüvvə bizi haqq yoluandan döndərə bilmez. "Dünyada heç bir ölkə bizi zəfərə iradəmizə təsir edə bilmez. Biz haqq yolundayıq. Biz qalib gəlirik. Biz zəfər çalırıq və biz öz torpaqlarımızı geri alacaqıq, ərazi bütövlüyüümüzü bərpa edəcəyik". Ərazi bütövlüyüümüz bərpa olundu. Ulu Öndərin yaşarı ideyaları qələbə çaldı...

Lale HÜSEYNOVA,
"Azərbaycan Ordusu"

“Vətən müharibəsində iştirak etdiyimiz üçün qürurluyuq”

Vətən müharibəsi başa çatdı. Azərbaycan Ordusu tarixi qələbə qazandı. Torpaqlarımız işğaldan azad edildi, ərazi bütövlüyüümüz bərpa olundu. Vətən müharibəsində qazanılan qələbə Azərbaycan Ordusunun qüdrətinin təntənəsi kimi tarixləşdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə noyabrın 8-i Zəfər Günü kimi qeyd ediləcək. Əməkdaşımız Zəfər paradi ərafəsində Vətən müharibəsində iştirak etmiş hərbiçilərimizlə görüşüb, səhbətləşib. Onların döyüş təəssüratları da Vətən müharibəsinin tarixidir.

Baş gizir Rəşad Camalov:

- Xalqımız illərdir düşmən işğali altında olan torpaqlarımızı sülh yolu ilə azad etmek istəyirdi. Ancaq mənfur düşmən ölkə başçımızın sülhsevər siyasetini qəbul etmirdi ve qeyri-konstruktiv mövqe sərgileyirdi. Eyni zamanda, mütəmadi olaraq işğalçılıq siyasetindən əl çəkməyen Ermənistan silahlı qüvvələri cəhət boyu mövqə və yaşayış məntəqələrimizi atəşə tutaraq təzyiq altında saxlamağa çalışırdı. Sentyabrın 27-də düşmənin həyata keçirdiyi növbəti genişmiqyaslı təxribatlar sebrimizin son damlaşası idi. Tərədilən təxribatların qarşısını almaq məqsədilə Ali Baş Komandanımız tərəfindən əks-hükum əmri verildi. Bu əmr illərdir həsrətə gözlədiyimiz əmr idi. Ordumuz torpaqlarımızı azad etmək və illərlə ermənilərin xalqımıza qarşı törətdik-

dan qəçməqdan başqa çıxış yolu tapa bilmirdilər. Düşmən bölmələri döyüş meydanında idarəciliyi tamamilə itirərək mövqe, texnika və silah-sursatlarını ataraq qəçirdi. Bunu gördükdə bəzən ruhlanır, daha qətiyyətələr dösmən üzərinə irəliləyirdik. Döyüşlər zamanı yarananmağima baxmayaq fikrim yalnız şəhidlərimizin qisasını almaq və işgalçılığı son qoymaq idi. Şükürler olsun ki, qələbə gününün sevincini yaşamaq mənə də nəsib oldu. Fəxr edirəm ki, Qalib Ordunun hərbiçisiyəm!

Gizir Elvin Rəsulov:

- Sentyabrın 27-dən Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə ordumuzun keçirdiyi və sonradan Vətən müharibəsinə dönen əks-hükum əməliyyatları hər birimizin yaddaşında silinməz izler buraxdı. Hər birimiz müharibənin çətin və acımasız olduğunu yaxşı bilirdik. Ancaq əzəli torpaqlarımızdan güc olan Azərbaycan əsgəri hər bir çətinliyə sinə gərərək irəliləyirdi. Vətən həsrəti, torpaqlarımızın azadlığı sevdası hər şədən öndə gelirdi. Biz doğma ocaqlarından didərgin düşən soydaşlarımızın haqqını bərpa etmək üçün vuruşurduq. Bu döyüş bizim üçün haqq-ədalət namına döyüş idi. Cəsur, mərd və vətənpərvər hərbiçilərimizin hücumunu görən düşmən geri çəkilmək məcburiyyətində qalırdı. Biz ard-arda torpaqlarımızı işğalçılarından azad edirdik. Xidmət etdiyim bölmə döyüş tapşırığının öhdəsindən gələrək, Cəbrayıllı, Füzuli və Xocavənd istiqamətində irəliləyirdi. Xocavənd istiqamətində gedən ağır döyüşlərdə yarananmağım belə mən məqsədimdən yandırmadı. Illərdir həsrətə gözlədiyimiz döyüşləri yarımcıq qoymağımızdan təessüfləndim. Cox sevinirəm ki, uğurla başladığımız döyüşləri silahdaşlarımız zəfərlə yekunlaşdırıldılar.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Elburus Cəfərov:

- Döyüşləri xatırlamaq hər birimizi qürurlandırır. Ancaq Vətənimizin ərazi bütövlüyü uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olan qardaş və bacılarımıza düşündən qeyri-ixtiyari kədərlənirəm. Onlar üzərinə düşən müqəddəs vəzifənin öhdəsindən gələrək şəhidlik zirvəsinə yüksəliblər. Müzəffər ordumuzun qazandığı qələbə ilə şəhidlərimizin qanı yerde qalmadı və onların ruhları sevindi.

Xidmət etdiyim bölmə düşmən üzərinə irəliləyərək, tarixi ədaləti bərpa edirdi. Suqovuşan istiqamətində gedən ağır döyüşlər zamanı düşmən snayperinin gülləsinə tuş gəldim. Yarananmağima baxma-

yaraq döyüşlərdən çıxmak istəmirdim. Qarşıya qoyulan tapşırığı uğurla sonlandırmaq istəyirdim. Xain erməni əsgəri terəfindən yaralandığım üçün teəssüflənirdim. Aldığım ağır gülə yarasına baxmayaq döyüş yoldaşlarının və hərbi tibb personalının peşəkarlığı sayəsində bu gün mən həyatdayam. Bu tarixi qələbəni bize

yaşatdığı üçün Ali Baş Komandanımıza xalqımız adından dərin minnətdarlığı və təşəkkürüm bildirirəm. Fəxr edirəm ki, regionun ən güclü ordusu olan qalib Azərbaycan Ordusunun sıralarında xidmət edirəm.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Cavidan Abbaslı:

- Vətənimizin ərazi bütövlüyü uğrunda başlanan döyüşlərdə yaxından iştirak etdiyim üçün qürurluyam. Çünkü biz illərdir erməni qəsbkarlarının işğalına son qoymaq istəyirdik. Biz heç zaman müharibə istəmirdik. Yalnız torpaqlarımızın işğalı ilə də barışan deyildik. Məhz buna görə də Ermənistan silahlı qüvvələrinin həyata keçirdikləri təxribatların qarşısını almaq məqsədilə sentyabrın 27-də qüdrətli ordumuz əks-hükum əməliyyatına başladı. İnamlı irəliləyən bölmələrimiz şəhər, rayon, kənd və

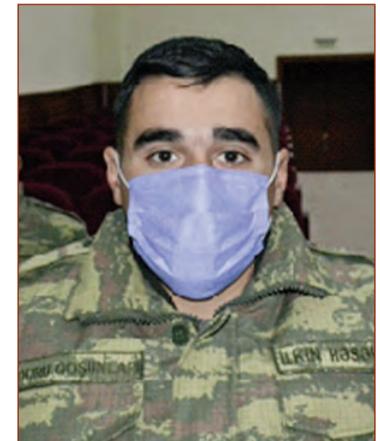

strateji cəhətdən əlverişli yüksəkkilikləri azad edirdi. Güc və qüdətəmiz qarşısında vahimə

içində olan erməni əsgərləri isə nə edəcəklərini bilmirdilər. Bizi məslemlər döyüşmək yerinə dinc əhalimizə atəş açırdılar. Onlar düşünürdülər ki, bu cür təxribatlarla xalqımızın döyüş əzmini qıra bilecəklər. Amma hər zaman olduğu kimi yanılırlılar. Cəsur döyüşçülərimiz xalqımızın etimadını doğruldaraq, xalqımızın qanına və canına su-sayan Ermənistən ordusunu darmadağın etdi. Döyüşlər zamanı Talış kəndi istiqamətində irəliləyən bölməmiz düşmənə sarsıcı zərbələr endirdi. Onların çoxlu sayıda canlı qüvvəsinə məhər etdik. Biz qətiyyətələr dösmən üzərinə irəlilədikcə onlar geri çəkilmək məcburiyyətində qalırdılar. Döyüş meydanından əsl qorxaqlar kimi qaçırdılar. Onların qaçıqlarını görmək isə hər birimizə xoş təessüfatlar bəxş edirdi. Ağır döyüşlər zamanı yarananmağima baxmayaq döyüş meydanından çıxmadım. Çünkü illərdir bu anın həsrəti ilə xidmət edirdim. Yalnız digər istiqamətdə ağır yaralandığım üçün mən də döyüş meydanından çıxdılar. Amma bu gün ordu sıralarında xidmət edən hər bir kəs kimi, mən də sevincliyəm ki, qardaşlarımı qanımı və qisasımı yerde qoymadı. Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında Azərbaycan Ordusunun her biri igidlik göstərərək, Böyük Qələbəni xalqımıza bəxş etdi.

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Maksum Məmmədov:

- Torpaqlarımızın azadlığı uğrunda başlanan döyüşlərdə yaxından iştirak etdiyim üçün qürurluyam. Çünkü biz illərdir erməni qəsbkarlarının işğalına son qoymaq istəyirdik. Biz heç zaman müharibə istəmirdik. Yalnız torpaqlarımızın işğalı ilə də barışan deyildik. Məhz buna görə də Ermənistan silahlı qüvvələrinin həyata keçirdikləri təxribatların qarşısını almaq məqsədilə sentyabrın 27-də qüdrətli ordumuz əks-hükum əməliyyatına başladı. İnamlı irəliləyən bölmələrimiz şəhər, rayon, kənd və

Müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu kiçik cavuş İlkin Həsənov:

- Zəngin təbii sərvətlərə malik olan ölkəmiz mütemadi olaraq işğalçıların hücumuna məruz qalmışdır. Tarixin səhifələrinə nəzər salsaq görərik ki, mənfur düşmənimiz ermənilər də həmişə ölkəmizden bir parça qoparmaq istəyində olublar. Öten əsirin sonlarında Sovet imperiyasının süqtundan xaininə istifadə edən düşmən torpaqlarımızın bir qismini işğal etmişdir. Düşmən yaxşı bili ki, illər keçə də, biz heç vaxt bunulla barışmayacaq. Buna görə bədxah qonşumuz cəbhə boyu rayonlarını atəşə məruz qoyurdu. Ermənistən silahlı qüvvələri doğulub boy-a-başa çatdıığım Tovuz rayonunu da mütemadi atəşə tuturdu. Uşaq vaxtından erməni terrorizminin nə olduğunu anladım. Onlar xalqımıza qarşı insanlıq siyamayan vəhşiliklər törədiblər. Mən də Vətənimizin qeyrəti oğlanları kimi şəhidlərimizin qisasını almaq, torpaqlarımızı işğaldan azad etmək istəyirdim. Bunun üçün əsgəri xidmətimi başa vurdurdan sonra yenidən ordu sıralarına qatıldım. Ordu-

muzun əks-hükum əməliyyatına başlığı zaman sevincliydim. Çünkü illərdir həsrətində olduğumuz gün çatmışdı. Yüksek döyüş əzmi ilə düşməni döyüş meydanında məglub edir, Vətənimizin dilbər guşələrini azad edirdik. Tərəfə rayonunun Talış kəndi istiqamətində gedən ağır döyüşlərdə yaranısam da, yenidən döyüş meydana qayıtdım.

Çox sevinirem ki, xalqımızın etimadını doğruldaraq ərazi bütövlüyüümüz bərpa edənlərin sırasındayam. Allahdan şəhid olan qardaş və bacılarımıza rəhmət dileyir, xalqımıza səmimi qəlbənə təbrik edirəm.

“Azərbaycan Ordusu”

Şəhid general, "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" Polad Həşimovun anası ziyarət olunub

Ermənistanın sentyabrın 27-də ölkəmizə qarşı növbəti hərbi təxribatına cavab olaraq Azərbaycan Ordusu Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi uğrunda "dəmir yumruq" əməliyyatına başladı. Silahlı Qüvvələrimizin şəxsi heyati Vətən müharibəsində qəhrəmancasına döyüşərək Ermənistan ordusuna sarsıcı zərbələr endirdi. Ermənistən işgal altındaki torpaqlarımızda illər ərzində qurdugu mürəkkəb konstruksiyalı mühəndis-istehkam və bunker sistemləri darmadağın edildi. Qarabağın tacı olan Suşa şəhərinin azad edilməsi ilə düşmən kapitulyasiya aktını imzalamaya məcbur oldu. Bu, dünya hərb tarixində düşəcək unikal hərbi əməliyyatlardan idi.

AZERTAC xəber verir ki, müharibənin ilk günlərində Azərbaycan Ordusu bütün dünyaya əsl qəhrəmanlığını, Vətən uğrunda necə mübarizə aparmışın nümunələrini göstərdi. Vətən müharibəsində möhtəşəm qələbəyə həsr olunan Zəfer paradi ərefəsində unudulmaz şe-

hid oğullarımızın xatirəsi hörmətlə yad edilir, onların ailələrinə baş çəkilir, qazilərimiz ziyarət olunur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrimizin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin dekabrın 9-da imzaladığı sərəncamlarla Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqçularının "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı", "Zəfər" və "Qarabağ" ordenləri, üç hərbçimizin isə "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" fəxri adları ilə təltif olunması Vətənimizin qəhrəman övladlarının fədakarlığının və rəşadətinin ən yüksək səviyyədə qiymətləndirilməsinin göstəricisidir. "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" adına layiq görülen qəhrəman Vətən övladlarından biri də Tovuz döyüşlərinin qəhrəmanı, şəhid general-mayor

Polad Həşimovdur.

Şəhid generalımız Polad Həşimovun "Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı" fəxri adına layiq görülməsi ilə əlaqədar ığid hərbçimizin dostu, Əməkdar inceşənət xadimi, Prezidentin fəxri təqaüdücüsü, Vətən müharibəsinin iştirakçısı Abdulla Qurbanı Sumqayıt şəhərinə gedərək şəhid general-mayorun anası Səmayə xanım ilə görüşüb. Söhbət zamanı qeyd olunub ki, Vətən müharibəsinə gedən yol məhz Polad Həşimov kimi oğulların şəhidliyindən keçirdi. Qəhrəman döyüşçülərimiz kəndləri, şəhərləri, qəsəbələri bir-birinin ardınca azad etdikcə, düşmənləri məhv etdikcə, şəhidlerimizin intiqamını qat-qat artıqlaması ilə aldıqca, qələbəye daha da yaxınlaşırılar.

Hətta döyüşçüler idarə etdikləri tank və digər zirehli texnikanın üzərinə Həzi Aslanov, Mübariz İbrahimov, Albert Aqarunov adları ilə yanaşı, general Polad Həşimovun da adını yazırdılar. Torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi, respublikamızın ərazi bütövlüyünün təmin olunması qəhrəmanlıq simvoluna çevrilmiş general Polad Həşimovun arzusu idi.

Şəhid generalın anası oğlunun xatirəsinə göstərilən ehtira-ma görə ölkə rəhbərliyinə, qədirbilən xalqımıza minnətdarlığını bildirib.

Polkovnik Abdulla Qurbanı üzərində Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Polad Həşimovla birlikdə portreti olan ve digər fotoxalçıları şəhidin anasına hədiyyə edib.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin anım günü Azərbaycan Ordusunda qeyd olunub

Müdafıə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, dekabrın 12-de Azərbaycan Ordusunun bütün qoşun növleri, Əlahiddə Ümumqoşun Ordu, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yerləşən hərbi hissələr daxil olmaqla bütün hərbi birlik və birləşmə, xüsusi təyinatlı hərbi təhsil və hərbi tibb müəssisələrində Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin anım günü münasibətilə bir sıra tədbirlər keçirilib.

Tədbirlərdə Ulu Öndərin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükütlə yad edilib və abidəsi önnə gül dəstələri qoyulub.

Vətən müharibəsində şəhid olmuş hərbi qulluqçuların siyahısı

Azərbaycan Respublikasının Müdafıə Nazirliyinin Vətən müharibəsində 2783 nəfər şəhid olmuş Silahlı Qüvvələrimizin hərbi qulluqçuları barədə 3 dekabr 2020-ci il tarixli məlumatına əlavə olaraq bildiririk ki, dekabrın 15-dək 2756 şəhidimiz dəfn edilmişdir.

Dəfn edilmiş şəhidlərimizin foto şəkilləri, adları, soyadları, hərbi rütbəsi və doğum tarixi haqqında yenilənmiş məlumat təqdim olunur.

İtkin düşmüş hesab olunan hərbi qulluqçuların tapılması və şəxsiyyəti müəyyən olunmayan şəxslərin identifikasiyası üzrə işlər davam etdirilir.

Ölkə ictimaiyyətine bu barədə mütemadi əsasda məlumat veriləcəkdir.

Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyirik!

Tarix yazarları

Şəhid atası: Fəxr edirəm ki, Böyük Qələbənin qazanılmasında oğlum Fuad Nəcəfovun da payı var

Vətən sevgisi qanla keçir. Ağlım kəsəndə atamın Qarabağ itkisindən əzab çəkdiyini gördüm. O, birinci Qarabağ müharibəsinin ığid döyüşülərindən olub. Göstərdiyi sücaətlərə görə 1996-ci ildə ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən "Azərbaycan Bayraqı" ordeni ilə təltif olunub. Sentyabrın 27-də Vətən müharibəsi başlayanda atam "Get Fuad, torpaqlarımızı erməni işgalçılarından azad edin. Mən buna tam əminəm. Çünkü bugünkü Azərbaycan ovaxtkı deyil" dedi.

AZERTAC-in bölgə müxbiri bildirir ki, bu sətirləri Vətən müharibəsində xüsusi təyinatlı qüvvələrin tərkibində döyüşən və şəhidlik zirvəsinə ucalan Fuad Nəcəfov öz dostlarına, döyüş yoldaşlarına danışdırı.

Fuad 1990-ci ildə İsmayıllı rayonunun Qalınçaq kəndində

anadan olub. 2008-ci ildə həqiqi hərbi xidmetini başa vurduqdan sonra gizirlik, sonra isə xüsusi təyinatlıların hazırlanması kurslarında iştirak edib və əsl hərbçi kimi yetişib. Vətən müharibəsinin ilk günlərindən peşəkar hərbçi kimi döyüşlərə atılıb. Düşmənin 28 tankının ələ keç-

rilməsində, 30-dan çox texnikanın məhv edilməsində onun xüsusi rolü olub. Məhz bu cəsurluğuna görə azad olunan Suqovuşan qəsəbəsində üçrəngli bayrağımızın qaldırılması ona həvələ edilib.

Fuad Nəcəfov Füzuli, Cəbra-

rabağ" ordeni ilə təltif olunub. İndi Nəcəfovlar ailəsi üçün Fuadın bir qız övladı yadigar qalıb. Şəhidin atası, birinci Qarabağ müharibəsinin qəhrəman əsgəri Taleh Nəcəfov oğlu ilə qurur duydunu qeyd edərək bildirib: "O, Vətən müharibəsində qəhrəman kimi döyüşüb. Qarabağımızın azad olunmasında Silahlı Qüvvələrimizin sıralarında igidliliklə vuruşub. Hələ müharibənin ilk günlərində Fuadla danışanda "Əmin ol, Ermənistan ordusu torpaqlarımızdan tezliklə qovulacaq" deyirdi. Şükürler olsun ki, Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qısa müddətde - cəmi 44 gündə qələbə çalıq. Dekabrın 10-da keçirilmiş Zəfər paradını izləyərək sonsuz qurur hissi keçirdim. Bir daha fəxr etdim ki, Böyük Qələbənin qazanılmasında minlərlə Vətən övladı kimi, oğlum Fuadın da payı var".

Bu gün hər birimiz Qələbə sevincini yaşayırıq. Uzun həsrətdən sonra işğaldə olan torpaqlarımızın azadlığını görmək, Azadlıq meydanında Zəfər paradını izləmək hər birimiz üçün çox sevincli və qürurverici hissdir. Müzəffər ordumuzun gücünü və qüdrətini görəndə sevincimizdən ürəyimiz köksümüzə sığırır. Bu sevinci bizə baxış edən, düşmənə qarşı amansız döyüslərdə adını tariximizin şəhəfələrinə qızıl hərflərlə yanan hərbi qulluqçularımızdan biri də polkovnik-leytenant Anar Mirzəyevdir.

Anar Mirzəyev Azərbaycan Respublikasının erazi bütövlüyünün bərpa edilməsində xüsusi xidmətlərinə və işğal olunmuş ərazilərin azad olunması zamanı düşmənin məhv edilməsi üzrə qarşıya qoyulmuş döyük təşşrifini yerinə yetirək göstərdiyi qəhrəmanlıqlara görə, hərbi vəzifəsinə yerinə yetirək igidlilik və mərdlik nümayiş etdirdiyi üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin sərəncamı ilə "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adına layiq görülmüşdür...

Tanıyanlar polkovnik-leytenant Anar Mirzəyev haqqında deyirlər ki, o, Vətəni qələbən sevənlərdəndir, tabeliyində xidmət edənlərə diqqət və qayğısını əsirgəmir, tələbkardır, diqqətcildir. Komandirlə illər əvvəl "N" hərbi hissəsində keçirilən tedbirlərdən birində tanış olmuşdur. Təsadüf məni Vətən müharibəsində onunla Horadız kəndi istiqamətində gedən döyüslərdə görüşdürdü. Həmişə döyük əmri veriləcəyi günü arzulayan zabite səmimiyyətlə "Arzunuza çatdırı.

İnşallah, tezliklə xalqımızı da arzusuna çatdırırsınız" dedim. Zabitin boğazında olan sarğı diqqətimi cəlb etdi. Öyrəndim ki, döyüşün ilk günlərində düşmənin atlığı mərminin qəlpəsi çənəsinin alt nahiyyəsinə dəyiş. Yaralansa da, döyüşü davam etdirib. Ara səngiyəndən sonra ya-xınlıqdakı tibb məntəqəsində yarasına sarğı qoyduraraq, əsgərlərinin yanına geri qayıdır.

Horadız kəndi istiqamətində polkovnik-leytenant Anar Mirzə-

evin rəhbərlik etdiyi hərbi hissə döyüşə son hazırlıq prosesini keçirdi. Zabit və bir neçə yüksək rütbeli hərbi qulluqçumuz xərçəndən planı dəqiqləşdirdikdən sonra tabeliyində onlara "İrəli" komandasını verdi. Hamısı komandirlərin arxasında irəli atıldı. Zabit döyüşdə ağır yaralandı. Silahlı Qüvvələrin Baş Klinik Hospitalında müalicə olunub.

Döyüslər haqqında danışan zabit bildirdi ki, müzəffər ordumuz inamla irəlilədikcə ermənis-

tan silahlı qüvvələri geri çəkilmək məcburiyyətində qalırdı.

- Şuşa istiqamətində irəliləyirdik. Düşmən eks-hücumumuza tab getirə bilmirdi. Oktyabrın 26-da düşmən SPQ-9 qumbaraatanı vasitəsilə məntəqəmizi atəşə tutdu. Təessüf edirəm ki, döyüslərin sonuna dək iştirak edə bilmədim. Ancaq sevinirəm ki, silah yoldaşları başladığımız döyüşümüzü zəfərlə sonlandırlılar. Televiziya vasitəsi ilə Zəfər paradını izləyəndə çox qürurlandım. Fəxr edirəm ki, qalib ordunun zabityəm.

Söhbət əsnasında çənəsində qəlpə yarası almasından danışan zabit bildirdi ki, yüngül yaraalanmaya görə döyük meydənını tərk edərək, şəxsi heyətin döyük əzmini qıra bilməzdəm. "Biz yalnız irəli - qəlebəyə doğru irəliləməliyik. Bunun üçün əlimizdən gələni əsirgəməmeliyik. Çünkü illərdir həsretində olduğumuz həmin müqəddəs an yetişmişdi. Fəxr edirəm ki, xalqımızın ordumuza olan etimadını doğrultduq."

**Baş leytenant
Ruslan HƏSƏNZADƏ,
"Azərbaycan Ordusu"**

"Ana Vətənimiz uğrunda son damla qanımıza qədər mübariz olduq"

Tarixi zəfərimizdə mərdliklə döyüşən xalqımızın mübariz övladlarının qələbə sevincini böylüşür. Vətənimizin keşiyində mərdliklə, aşıq-sayıq dəyərənək ordumuzun qəhrəman döyüşçüləri, respublikamızın ərazi bütövlüyünü təmin etmək üçün Ali Baş Komandanın döyük əmri reşadətə yerinə yetiridilər. Eşq olsun Vətənin keşiyində duran, Vətəni Vətən edən Azərbaycan igidlərinə! Belə igidlərdən biri də müddət-dən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Mahmud Mehdiyevdir. Azərbaycan Ordusunun əsgəri olmaqla qürur duyduğunu bildirən Mahmud, Vətən müharibəsinin iştirakçısı kimi ise ikigət qürurlu olduğunu bildirdi. "Bu müqəddəs yolun sonunda zəfər bizim oldu. Biz xalqımızın dəstəyindən və Vətən sevgisindən gücləriq. Silahdaşlarım və komandirlərimin hamısı yüksək əhval-ruhiyyədə döyüsləri davam etdirdi. Sevinirik ki, bütün torpaqlarımızı işğaldan azad edib, xalqımıza qələbə sevinci yaşatdıq. Üçrəngli bayraqımızı Qarabağımızda dalgalandırdıq. Bir hərbçi üçün bundan sevincli, qürurlu gün ola bil-məz", - Mahmud dedi.

Sevincini bölüşən M. Mehdiyev Vətən sevgisindən güclədiğini bildirərək sözlerinə davam etdi:

- Vətən - tariximiz, müstəqiliyimiz, gələcəyimizdi. Vətən sevgisi sevgilərin ən gözəli, ən alisidir. Vətən, yuvamız, Vətən sizinəcəkizimiz, Vətən ən müqəddəs yerimizdir. Vətənimizin her qarşı onun uğrunda sevə-sevə canını fəda etmiş şəhidlərimizin qanıyla sulanıb.

Bu haqq savaşımızda döyükətənətən həmin şəhidlərin qisasını aldıq, torpaqlarımızı azad etdik. Vətən uğrunda mərdliklə döyüşmək, canını qurban vermək əsl qəhrəmanlıqdır, igidlilikdir. Biz belə yüksək əhval-ruhiyyədə döyüşürdük. Cox sevinci və qürurluq ki, düşmən müdafiəsinin yarıb işğaldən sonra torpaqlarımızı azad etdik, səngərləri serhdələrə köçürüdük.

Vətən müharibəsində uğurla iştirak edən, bacarıq və əzməkarlıq nümayiş etdiren əsgər Mahmud Mehdiyev, danışdıqca qürurlanırdı. Sevincdən, fərhdən gözleri dolurdu. Düşüncələrini bu cümlələrlə tamaşa etti. "Biz Vətən sevgisinin istisnə qızınan Mübarizlər, Poladlar, Turallar, Samidlər... kimi qəhrəmanların davamçıları yarışq. İllədir tarixi qələbə qa-

**Baş leytenant
Mahmud MÖHBALIYEV,
"Azərbaycan Ordusu"**

Müdafiə Nazirliyi və Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin məlumatı

10 noyabr 2020-ci ilde Azərbaycan Respublikası, Rusiya Federasiyası Prezidentlərinin və Ermənistən Baş nazirinin imzaladığı bəyanata əsasən atəşkesin elan olunmasından sonra Azərbaycanın Xocavənd rayonunun Hadrut qəsəbəsinin şimal-qərb hissəsində meşəlik ərazidə bəzi erməni silahlı birləşmələri qalmışdır.

Ermənistən rəsmi dairələrinə istinadən erməni kütlevi informasiya vasitələrində sözügedən silahlı dəstələrin meşəlik ərazidə azmış vəziyyətdə olduğu barədə məlumat verilmişdi. Onların ərazidə çıxarılması üçün Ermənistən tərəfi Rusiya Federasiyası sülhəməramlı qüvvələrinin komandanlığına müraciət etmişdi.

Azərbaycan tərəfi haqqında bəhs olunan erməni silahlı dəstələrinin ərazidən çıxarılması ilə əlaqədar bütün şəraitə təmin etmişdir. Rusiya sülhəməramlı qüvvələrinin hərbi qulluqçuları ağır hava şəraitində həmin ərazidən vəziyyətə gələrək səs gücləndiriciliyi vasitələrlə meşəlik ərazidə olan erməni silahlı dəstələrinin müraaciət etmiş və onların ərazidən təxliyəsi üçün zəruri tədbirlərin görüldüyü bildirilmişdir.

Ümumiyyətə, Rusiya Federasiyası sülhəməramlı qüvvələri atəşkes rejiminin qorunub saxlanması və "itkin düşmüs", "azmiş" olduğu iddia olunan erməni hərbçilərinin ərazidən təxliyəsi üçün məsuliyyətə və yüksək peşəkarlıqla öz üzərinə düşən vəzifələri yerinə yetirmişdir.

Həmin erməni silahlı dəstələri ərazini tərk etməmiş, əksinə döyük mövqələri yaratmış və son günlər qeyd olunan ərazidə Azərbaycan tərəfdən məlki xidmətləri həyata keçirən şəxslərə və hərbi qulluqçulara qarşı terror-təxribat və diversiya əməlli-

rini törətmışlar. Belə ki, 2020-ci il noyabr ayının 26-da işğaldan azad olunmuş Xocavənd rayonun Sur kəndində Müdafiə Nazirliyinin həmin ərazidə xidmət aparan hərbçilərinə ermənilərin qəfil hücumu nəticəsində 3 hərbi qulluqçumuz öldürülmüş, 2 nəfər yaralanmış, dekabrın 8-də həmin rayonun Hadrut qəsəbəsi yaxınlığında rabitə qurğularının və ötürüçü avadanlıqların quraşdırılması işlərinin aparılması zamanı 1 hərbi qulluqçu həlak olmuş və "Azer-cell" şirkətinin əməkdaşı ağır yaralanmışdır.

Qeyd olnanları nəzərə alaraq, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti həmin ərazidə anti-terror əməliyyatı keçirmək məcburiyyətində qalmışdır.

Ermənistən bəzi rəhbər şəxslərinin və erməni kütlevi informasiya vasitələrinin bu kimi hallara görə Rusiya sülhəməramlı qüvvələrinin təqribən əzəmətli təxliyəsi üçün əsəssiz iddialar irəli sürməsi qəbul edilməzdir.

Ermənistən tərəfi üçtərəfli bəyanatın müddəalarının yerinə yetirilməsini təmin etməli, atəşkes rejiminin qorunmasına və sühün təmin olunmasına dəstek verməli, ərazidə qalmış erməni silahlı dəstələri və ya Ermənistən silahlı qüvvələrinin qalılıqları vasitəsilə təxribatların töredilməsi, vəziyyətin qəsdən gərginləşdirilməsi və bu kimi halların ölkədaxili siyasi məqsədlər üçün istifadə edilməsi cəhdlerindən çekilməlidir.

Azərbaycan Respublikası üçtərəfli bəyanatın müddəalarına sadıq olaraq, Rusiya Federasiyası sülhəməramlı qüvvələri ilə six əlaqələndirmə və əməkdaşlıq şəraitində regionda sühün təmin olunması üçün səyələrinin davam etdiriləcək.

Həsrətlilərə elə gəlir ki, zaman ləng ötişür. Bu həsrət torpaqla bağlıdır, daha ləng ötişür. Ermənistanın Azərbaycana qarşı elan etmədən başladığı müharibənin ilk güllələri Ağdamda 1988-ci il fevralın 22-də açıldı. Müharibə başladı, 28 il əvvəl torpaqlarımıza səngərlər düşdü. Ermanilərin həmlələrinin, hücumlarının garşısını yerli müdafiə batalyonları ilə camaat bu səngərlərdən alırdılar. Sığındığı arabanın kölgəsinin genişliyi işgalçını fəallaşdırılmışdı. Bu fəallaşma hünər deyildi, özgərlər - araba yiyələrinə ümidi ləməyiidi. Torpaqlarımızın işgal edilməsi də düşmənin özünün hünəri deyildi...

Beynəlxalq təşkilatlar ümidi verirdi ki, Ermenistan-Azərbaycan, Dağılıq Qarabağ münaqişəsi danışıqlar yolu ilə həll ediləcək. İşgalçi dövlətin status-kvonu saxlamaq niyyətinin, beynəlxalq təşkilatların kəsərsizliyinin nəticəsiydi ki, münaqişə 28 il uzanmışdı, münaqişənin "düyün düşdürüünü" deyənlər də vardi...

Vaxtaşırı ön xətdə ezamiyətde olurdum, səngərlərde əsgərlərlə səhbətləşirdim. Səhbətlərin birində demisişim ki, sərhəd Vətənin hüdudlandığı torpaqdı. O torpağın bu yani müqəddəsliyin başlanğıcındı. Bu müqəddəsliyi İstiqlal savaşında Şükrü Paşa olduqca düşündürdü, olduqca duyğusallıqla ifadə etmişdi: "Düşmən sərhədlərimizi keçəndən sonra ölsəm, məni dəfn etməyin, qoy etimi illər yesin, düşmən sərhədlərimizi keçməmiş ölsəm, sabunum, kəfənim çantamdadı...". Bu yaşarı kəlamları men də sərhəd kəlməsinin dərki üçün mənəviyat düsturu bilmışəm...

"Vətən üçün yaşayırıq illeri, Budaqlardan qopardıq yelləri, Axarından çıxardarıq selləri!" amalya xidmet edən, "Səngər dən Qəlebəyə gedən yol da Vətəndi!", - deyən əsgərlərimiz sentyabrın 27-nə kimi yollar da söz açırdı, hər kəlmə döyüş əzminin, qələbə ruhunun ifadəsi kimi səslənirdi. Əsgərlərə xitabən "Yaxın vaxtlarda bu yollar sizin qədəmlərinizə sərilićək. Hər səngər o yollandan birləşən başlanğıcı olacaq", - deyirdim. Zabit Ruslan Novruzov Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Mübariz İbrahimovun xidmet etdiyi postda demişdi ki, döyüş əmri veriləndə əsgərlərimiz Mübarizin şəhid olduğu postacan birməfəsə getməyə israrlıdı. Oktyabrın 4-də Milli Qəhrəmanın şəhid olduğu postda Azərbaycan Bayrağı dalgalandı...

Min illərlə torpağı xalq qoruyub; xalq ordu olub, əli silah tutanlar - əsgər. Xalq məqamında rəncber olub - torpağıbecərib, məqamında əsgər olub - torpağı qoruyub. Torpağıbecərmə, torpağı qoruma ömür yolodu. Bu yol ordunun, dövlətin, dövlətçiliyin yolu, Böyük Qəlebənin yolu olacaq. İctimaiyyət əmin idi ki, ön xətətə aparən yolların hamısı ön xətdən o üzətə aparacaq yola qarışacaq...

Ön xətətə bələd olanlar görürdülər və bilirdilər ki, təmas xətti mənəvi kamilləri dəha da mətinləşdirir, döyüş əzmini, qələbə ruhunu ovxarlayır. Əminlikdə deyirdilər ki, işgal zənciri bu qılıncların kəsərinə tab getirə bilməyəcək, Azərbaycan əsgərinin "qılıncı" Xətainin qılıncı kəsərindədi...

Səngərlə düşüncələrim əsgərlərimizin döyüş əzmindən, döyüş əzminə görə qələbə ruhundan rişələnərdi. Əlləri bize sarı uzalı qalmış torpaqlarımızı görüb dərk etdiyim, dərk edib düt-

Vətən mühəribəsi: düşüncələr

Səngərləri sərhədlərə köçürdünüz, Azərbaycan əsgəri!

şündüyüüm, düşünüb yaşadığım ovqatı əsgərlərin əhatəsində könlümə Qəlebə bayrağı bilirdim. O tərəfə bayraqlaşan səngər düşüncələrindən baxırdıq. Görürdük ki, səngərdən qarşı tərəfə uzanan cıçırları ot basıb. Bir qarşı tərəfə baxırdıq, bir əsgərlərə. Əsgərlərə "Yaxın vaxtlarda bu cıçırları da, qarşidakı səngərləri də cıgnayıb keçəcəksiniz", - deyirdik. Əsgərlərin döyüşə sevgisini də, döyüş əzmini də, qələbə ruhunu da torpaqlarımızın işğaldan azad ediləcəyinə inancın zikridi. Üç gündən sonra əks-hücum əməliyyatı başladı. Bildik ki, döyüş üzüne çıxanlarımız səngərlərindən döyüşə-döyüşə qələbə yolunun sonuna - Laçına, Kəlbəcərə, Şuşaya, Ağdam, Füzuliye, Cəbrayıla, Qubadlıya, Zəngilanə çatacaq. Şuşanın dağlarını dumansız görecəyik, Cıdır düzündə çatılacaq Qəlebə tonqallarının şöləsi göyü üzünü qarsılayacaq...

Ötən illərdə Tovuzda, Adsız yüksəklikdə əsgər Səlim Həsənovdan eşitdiklərim ürəyimi dağ'a döndərmişdi: "Bizdən əvvəl xidmet edənlər "Ürəyimi bu dağlarda qoyub gedəcəm". Əsgər olduğumu mülki həyatda da unutmayacam. Elə biləcəm ki, Ali Baş Komandan döyüş əmri verənəcən məzuniyyətə buraxılmışam...". Mən də, əsgər yoldaşlarım da qalib əsgər kimi tərxis olunmaq, qələbənin sevincini əsgər kimi yaşamaq istəyirik". Əsgərin dediklərini Vətənə sedaqət andı bilmədim. Onu da bilmədim ki, bu andın mahiyyəti torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi üçündü, səngərsiz torpaqlar üçündü, səngərlərin sərhədlərə köçürülməsi üçündü. Onu da bildik ki, əsgər Səlim Həsənovun istəyi Azərbaycan Ordusunun şəxsi heyətinin iste-

yidi. Ordunun istəyini həmişə Vətənin istəyi bilmışik...

Ön xətdə, səngərlərdə, döyüş növbətçiliyindən qaydan əsgərlərimizlə, az sonra döyüş növbətçiliyinə gedəcək əsgərlərimizlə şəhidlikdən də danişirdiq, şəhidlərimizdən də. Əsgərlərimiz qardaşı şəhid olan bacının qardaşı kimi, oğlu şəhid olan ananın oğlu kimi, atası şəhid olan uşağı əmisi-dayısı kimi danışırı. Bele xidmet edən əsgərlərin əhatəsində Vətənə xidmətin gərəkləyini necə ömür düsturu bilməyəydim, necə əsgərleşməyəydim? Duyğusallıqla, dönməz istəkə, murazla, niyyətlə deyilən "Qalib əsgər olmaq istəyirəm!" - kəlmələri eşidənin yaştılarını işığına, gözlerinin nuruna, ürəyinin təpərinə dönürdü. Əminlikdə deyirdik ki, səngərlərdən döyüş üzüne açılacaq yolların hər biri Böyük Qəlebənin yolu kimi hamimizin yolu olacaq, bütün yolların ən gözəli kimi gözel tarix yazacaq. Bu yol tarixi yola olacaq, tarixin yolu olacaq. Tarixin yolu Azərbaycan əsgəri müəyənləşdirəcək...

Səngərin başlanğıcı əsgər ürəyidi; müharibədə Vətən əsgər ürəyindən qorunur, ancaq səngər sərhəd deyil. Müharibənin ilk güllələri atılandan üzü bu yana Azərbaycan əsgəri bilir ki, müharibəyə görə torpağa düşən səngərlər sərhəd deyil, səngərlərin ömrü qələbə gününəcəndi. O müqəddəs gün döyüş ruhun qızından sıyrılaçığı gün olacaq. Əsgər kəlməsi təkcə hərbi mükəlliyyəti ifadə etmir. Bu kələmə həm də xarakter göstəricisidir. Səngərlərdə döyüş növbətçiliyi aparanlar da, onların kürəyini nəfəsiyle isidənlər də bilir ki, əsgər kimi metinsəsə, dəyanətlisəsə, dövlətə, dövlətçiliyə sədaqətlisəsə, müharibə şəraitində daha qətiyyətli vətəndaş olmaqla Vətənə xidmət edirsənsə, Vətənə əsgərisən; Vətən müharibəsində hamı əsgər idir.

Soyuqda-sazaqda səngərmi əsgəri isidirdi, səngərləri sərhədlərə köçürmək amalya xidmet edən əsgərin nəfəsimi səngəri? Bu sual həmişə düşüncələrimdə şahlıq edib. Sentyabrın 27-nə kimi. Sentyabrın 27-dən sonra əmin oldum ki, səngərləri əsgərlərin ürəyi isindirir, eynən döyüslərdə mövqeləri isitdiyi ki-mi...

Görürdük, inanırdıq, əmin idik ki, əsgərlər səngərləri sərhədlərə köçürmək amalya xidmet edirlər. Sentyabrın 27-nə kimi...

İşgal olunmuş torpaqlarımızın harayı varlığını titrədənə də, torpaqların yaralarının sızlitsinə, gizlitsinə ruhunda hiss edənə də, əsgərin sevgisini yaşınan, yaşınlacaq aylara-illərə gəyqurşağı bilənə də, yaşam fəlsəfəsi Vətən olana da, zəfer yolunun əsgərin döyüş növbətçiliyindən başladığına əmin olana da, səngərlərin o üzünə döyüş növbətçiliyi aparanların ürəyinə gözüyle baxanlara da əsgər deyirdi Vətən. Vətənin hər kəlməsi əmr kimi dirlənilirdi.

Gədəbəydə dəniz səviyyəsindən 3865 metr yüksəklikdə də, Tovuzda, Daşkəsəndə düşmənlə üz-üzə mövqelərdə da-

yanan əsgərlərimizin sırasında da söz sözə söykək olurdu, onda əsgərlərimiz "Torpaqlarımız işğaldan azad ediləcək" deyirdilər. Bizdən sonra əsgərlər dövlət sərhədlərimizdə xidmət edəcəklər". Bu qətiyyəti Böyük Qəlebənin uvertürası biliirdik. Onda əsgərlərimizə birinci Qarabağ müharibəsində, Ağdərə ətrafinə hadisəni xatırlatmışdım:

"Əks-hücum səngimişdi. Kapitan Yusif Mirzəyev sövq-təbii sağ tərəfdə vuruşan əsgərə baxmışdı. Əsgər atışmırı. Tələsik onu səsləmişdi. Cavab gəlməmişdi. Yusifin qəlbinə daman dammışdı: şəhid olub..."

Rəhimin sol əli sinəsinə uzalı qalmışdı. Barmaqları Azərbaycanımızın üçrəngli bayrağına örtük olmuşdu. Yusifin gözleri dolmuşdu. Dodaqlarını dişlərlə sıxmışdı. Rəhimin üstüne döşənmişdi. İçin-icin ağlamışdı. Başını qaldıranda başqa əsgərləri de ətrafında görmüşdü. Hamisının yanağını göz yaşları yandırırdı. Hamisının əlinde Azərbaycanımızın bayrağı dalağalanırdı; hamısı döyüşə bayraqımızla qoşulubmuş, hamısı bayraqımız esqinə vuruşmuş, hamısı bayraqımızı şəhidlik kəfəni bilmış. Vətən müharibəsində də belə oldu. Bu və ya digər məvqe azad ediləndə hər əsgər bir bayraq çıxardı..."

Bu hadisəni Vətən müharibəsinin döyüsləriyle qoşa xatırladıım ve var səsimlə gəy üzünə qışqırdım: "Dövlət Bayrağının işığında vuruşanlar məglub olmur, ya qələbə qazanır, ya şəhid olur. Azərbaycan əsgəri kimidi..."

Onda Məhəmməd Hadinin bir kelamından təselli taprırdı: "Məfkure yolunda tökülen qan hedər getmir". 44 gün çəkən Vətən müharibəsində 2783 nəhər hərbi qulluqqumuz şəhid oldu. Neçə yüz min ömürənəcən sənəcimlərdən, torpaqlarımızı işğaldan azad etmək üçün 2783 nəfərim sinəsini sıpər elədi Vətən torpağına. Vətən müharibəsinə qəder de qazılara, şəhidlərimizin ruhuna deyirdim ki, ön xətdə - səngərlərdə baxışları əsgərlərin baxışlarıyla qoşlaşış səngərlərin o üzünə yönəldi. Hamımız əsgərlərin ürəyindən keçənləri Dədə sözü - Vətənən sözü bilirdik, sevgilərlə deyirdik ki, səngərləri yaxın vaxtlarda dövlət sərhədlərimizə köçürəcəksiniz. Dağıdılmış evlərimiz daşdaş dikələcək, söndürülənəcən ocaqlarımız alışacaq. İndi böyük sevgilərlə, bir boy da dikəlib qazılərimizə, yaralılarımıza, şəhidlərimizin ruhuna deyirəm ki, siz səngərləri sərhədlərə köçürdünüz! Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sizin qətiyyətinizə, vətənsevərliyinize, döyüş hazırlığınız, gərəqurla dedi: "Bu gün böyük qurur hissi ilə deye bilərik ki, Füzuli bizimdir, Cəbrayıl bizimdir, Zəngilan bizimdir, Qubadlı bizimdir, Ağdam bizimdir, Laçın bizimdir, Kəlbəcər bizimdir, Şuşa bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır! Eşq olsun, Azərbaycan xalqına! Yaşasın Azərbaycan!"...

Rəşid HÜSEYNOV,
"Azərbaycan Ordusu"